

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE	5
ABREVIERI	7

CAPITOLUL I

DEFINIȚIA, OBIECTUL, SCOPUL, TRĂSĂTURILE SPECIFICE ȘI LOCUL DREPTULUI PENAL ÎN SISTEMUL DREPTULUI ROMÂNESC	9
§1. Definiția Dreptului penal	9
§2. Obiectul dreptului penal	10
§3. Scopul dreptului penal	11
§4. Dreptul penal – instrument al politicii penale.....	11
§5. Trăsăturile specifice ale dreptului penal	12
§6. Locul dreptului penal în sistemul dreptului românesc.....	12

CAPITOLUL II

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE SAU REGULILE DE BAZĂ ALE DREPTULUI PENAL	14
§1. Principiul legalității răspunderii penale, a legalității incriminării și a pedepsei.....	14
§2. Principiul caracterului personal al răspunderii penale.....	16
§3. Individualizarea răspunderii penale.....	17
§4. Umanismul dreptului penal	17
§5. Egalitatea în fața legii penale.....	17
§6. Răspunderea penală subiectivă (<i>nulla poena sine culpa</i>)	18
§7. Unicitatea răspunderii penale	18

CAPITOLUL III

IZVOARELE DREPTULUI PENAL	20
§1. Noțiuni generale	20
§2. Legea penală – izvor de drept.....	21
§3. Tratatelor și convențiile internaționale – izvoare externe de drept penal.....	21
§4. Deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție	22
§5. Clasificarea legilor penale	23
§6. Norma penală.....	23
§7. Interpretarea normelor penale.....	25
7.1. Legea pentru punerea în aplicare a noului Cod penal	26

CAPITOLUL IV

RAPORTUL PENAL ȘI FAPTELE PENALE	28
§1. Definiție.....	28
§2. Subiecții raportului penal.....	28
§3. Conținutul raportului penal.....	28
§4. Obiectul raportului penal	28

§5. Caracteristici	29
§6. Nașterea raportului penal	29
§7. Durata raportului penal	30
§8. Stingerea raportului penal	30
§9. Raportul penal și cel procesual-penal	30
§10. Faptele penale	31

CAPITOLUL V

APLICAREA LEGII PENALE ROMÂNE ÎN TIMP	33
§1. Considerații generale. Succintă motivație	33
§2. Principiul activității legii penale	33
§3. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă a principiului activității legii penale	37
§4. Concursul legilor penale	38
§5. Neretroactivitatea legii penale	38
§6. Extraactivitatea legii penale	39
§7. Retroactivitatea legii penale	39
§8. Dispozițiile actualului Cod penal referitoare la aplicarea legii penale de dezincriminare. Definiția legală și prezentare comparativă	40
§9. Ultraactivitatea legii penale temporare	51
§10. Dispozițiile actualului Cod penal privind legea penală temporară. Definiția legală și prezentare comparativă	51
§11. Principiul legii penale mai favorabile. <i>Lex tertia</i>	51
11.1. Aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor care nu au fost judecate definitiv	51
11.2. Aplicarea legii penale mai favorabile în cazul diferitelor instituții de drept penal	57
11.3. Concursul de infracțiuni	57
11.4. Recidiva și pluralitatea intermediară	58
11.5. Măsurile educative	59
11.6. Măsurile de siguranță și pedepsele complementare	60
§12. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă a principiului aplicării legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei ..	63
§13. Dispoziții cuprinse în legea de punere în aplicare a actualului Cod penal	64
§14. Aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive	65
§15. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă a principiului aplicării obligatorii a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive	66
§16. Dispoziții cuprinse în legea de punere în aplicare a actualului Cod penal	68
§17. Aplicarea facultativă a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive ..	68
§18. Dispozițiile actualului Cod penal referitoare la aplicarea facultativă a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive	69

§19. Dispoziții cuprinse în legea de punere în aplicare a actualului Cod penal. Probleme de neconstituționalitate	69
§20 Alte dispoziții cuprinse în legea de punere în aplicare a actualului Cod penal.....	70

CAPITOLUL VI

APLICAREA LEGII PENALE ÎN SPAȚIU	76
§1. Aplicarea legii penale române	76
§2. Teritorialitatea legii penale române	76
§3. Personalitatea legii penale	77
§4. Realitatea legii penale.....	79
§5. Universalitatea legii penale	79
§6. Excepții de la aplicarea legii penale în spațiu.....	81
§7. Extradarea.....	82
7.1. Considerații generale și sediul materiei	82
7.2. Condițiile extradării din România.....	83
7.3. Condițiile necesare pentru solicitarea extradării de către România	85
§8. Mandatul european de arestare	86

CAPITOLUL VII

INFRAȚIUNEA. DEFINIȚIA, TRĂSĂTURILE ESENȚIALE, STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL INFRAȚIUNII	88
§1. Definiția infracțiunii	88
§2. Trăsăturile esențiale și generale ale infracțiunii	89
2.1. Considerații generale	89
2.2. Fapta să fie prevăzută de legea penală.....	90
§3. Structura sau elementele infracțiunii	91
3.1. Obiectul infracțiunii	91
3.2. Subiectul infracțiunii	93
3.3. Latura obiectivă a infracțiunii	95
3.4. Latura subiectivă a infracțiunii.....	103
§4. Conținutul infracțiunii	110
4.1. Felurile conținuturilor legale ale infracțiunilor.....	110

CAPITOLUL VIII

FORMELE INFRAȚIUNII INTENȚIONATE ÎN FUNCȚIE DE FAZELE EI DE DESFĂȘURARE	111
§1. Etapa internă.....	111
§2. Etapa externă	112
2.1. Faza actelor de pregătire (actele preparatorii).....	112
2.3. Infracțiunea consumată	120
2.4. Delimitarea tentativei de actele preparatorii și de infracțiunea consumată	120

CAPITOLUL IX

UNITATEA DE INFRAȚIUNE	122
§1. Unitatea naturală de infracțiune	122
§2. Unitatea legală de infracțiune	124
2.1. Infracțiunea continuată	125
2.2. Succintă prezentare a unor situații ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la infracțiunea continuată	129
2.3. Infracțiunea complexă	130
2.4. Succintă prezentare a unor situații ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la infracțiunea complexă	132
2.5. Infracțiunea de obicei	132
2.6. Infracțiunea progresivă	133

CAPITOLUL X

PLURALITATEA DE INFRAȚIUNI	134
§1. Concursul de infracțiuni	134
1.1. Concursul real sau material de infracțiuni	135
1.2. Concursul ideal (formal) de infracțiuni	136
1.3. Pedepsa în caz de concurs de infracțiuni conform vechii reglementări	136
1.4. Pedepsele complementare și măsurile de siguranță în caz de concurs de infracțiuni conform vechiului Cod penal	139
1.5. Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente săvârșite de persoana fizică și de persoana juridică potrivit vechii reglementări	141
1.6. Pedepsa în cazul pluralității de infracțiuni săvârșite de persoana juridică, așa cum este reglementată de actualul Cod penal	142
1.7. Succintă prezentare a unor situații ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la concursul de infracțiuni	143
§2. Recidiva	143
2.1. Recidiva postcondamnatorie în vechea reglementare	144
2.3. Mica recidivă în vechea reglementare	145
2.4. Recidiva în cazul persoanei juridice conform vechii reglementări	146
2.5. Recidiva în actualul Cod penal	147
2.6. Recidiva internațională în vechea și actuala reglementare	147
§3. Condamnările care nu atrag starea de recidivă	148
§4. Pedepsirea recidivei conform vechiului Cod penal	149
§5. Pedepsirea recidivei potrivit actualului Cod penal	150
§6. Pluralitatea intermediară în vechea și actuala reglementare	151
§7. Succintă prezentare a unor situații ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la recidivă și pluralitatea intermediară	152

CAPITOLUL XI

PLURALITATEA DE INFRACTORI	154
§1. Participația penală	155

1.1. Condițiile participației	156
1.2. Autoratul și coautoratul	156
1.3. Instigarea	158
1.4. Complicitatea	160
1.5. Participația improprie în vechea și actuala reglementare	163
1.6. Pedeapsa în caz de participație în vechea și actuala reglementare	164
1.7. Succintă prezentare a unor situații ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la pluralitatea de infractori	166
CAPITOLUL XII	
CAUZELE CARE LIPSESC FAPTA DE CARACTER PENAL	168
§1. Noțiuni generale și clasificarea cauzelor care lipsesc fapta de caracter penal	168
1.1. Noțiuni generale	168
1.2. Clasificarea cauzelor care lipsesc fapta de caracter penal	168
1.3. Concepția actualului Cod penal cu privire la delimitarea cauzelor justificative de cauzele de neimputabilitate	169
§2. Cauzele justificative în viziunea actualului Cod penal	170
2.1. Legitima apărare	171
§3. Starea de necesitate	174
3.1. Definiția stării de necesitate	174
3.2. Condiții privitoare la pericol	175
3.3. Condiții privind acțiunea de salvare	175
§4. Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații	176
4.1. Definiția legală	176
4.2. Condițiile exercitării unui drept sau îndeplinirii unei obligații	177
§5. Consimțământul persoanei vătămate	178
5.1. Definiția legală	178
5.2. Condițiile consimțământului persoanei vătămate	178
§6. Cauzele de neimputabilitate	179
6.1. Constrângerea fizică și constrângerea morală	179
6.2. Constrângerea fizică	180
6.3. Constrângerea morală	181
6.4. Excesul neimputabil	183
6.5. Minoritatea făptuitorului	190
§7. Iresponsabilitatea	192
7.1. Definiția iresponsabilității	192
§8. Intoxicația	193
8.1. Noțiuni generale. Aspectele intoxicației	193
8.2. Definiția intoxicației	194
8.3. Condițiile intoxicației	194
8.4. Aspecte care diferențiază intoxicația – cauză de neimputabilitate de beția – cauză care înlătură caracterul penal al faptei	195
§9. Eroarea de fapt și eroarea de drept	196

9.1. Noțiuni generale despre eroare	196
9.2. Definiția erorii de fapt	197
9.3. Condițiile erorii de fapt.....	197
9.4. Eroarea de fapt asupra circumstanței agravante	200
9.5. Eroarea de fapt cu privire la infracțiunile din culpă	200
9.6. Eroarea de drept.....	201
9.7. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă	203
9.8. Eroarea de drept în dreptul penal comparat.....	204
§10. Cazul fortuit	205
10.1. Definiția cazului fortuit.....	205
10.2. Condițiile cazului fortuit.....	206

CAPITOLUL XIII

SANCTIUNILE DE DREPT PENAL	209
§1. Considerații generale. Definiție, trăsături caracteristice. Categoriile de sancțiuni și principii specifice	209
§2. Pedepsele	210
2.1. Definiția, scopul și funcțiile pedepsei	210
2.2. Categoriile și limitele generale ale pedepselor aplicabile persoanei fizice	210
2.3. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă ..	211
2.4. Felurile pedepselor aplicabile persoanei juridice conform vechiului Cod penal.....	222
2.5. Conținutul pedepselor aplicabile persoanei juridice	223
2.6. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă ..	225
2.7. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice conform actualului Cod penal	227
2.8. Dispoziții speciale prevăzute în actualul Cod penal privind răspunderea penală a persoanei juridice.....	229
2.9. Dispoziții privind aplicarea și executarea sancțiunilor penale extrase din Legea pentru punerea în aplicare a actualului Cod penal	231
2.10. Succintă prezentare a unor ipoteze ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile în privința sistemului general de pedepse.....	232
§3. Măsurile educative și pedepsele aplicabile minorilor conform vechii reglementări și a actualului Cod penal	233
3.1. Considerații generale	233
3.2. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă ..	234
3.3. Măsurile educative – conform vechii reglementări	235
3.4. Pedepsele pentru minori – conform vechii reglementări	238
3.5. Regimul măsurilor educative conform actualului Cod penal	238
3.6. Dispoziții speciale prevăzute în actualul Cod penal privind răspunderea penală a minorului.....	242
3.7. Dispoziții speciale privind regimul sancționator aplicabil minorilor extrase din legea pentru punerea în aplicare a actualului Cod penal.....	245

3.8. Succintă prezentare a unor ipoteze ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la infracțiunile comise de minori	246
§4. Măsurile de siguranță conform vechii reglementări și a actualului Cod penal	247
4.1. Dispoziții generale	247
4.2. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă...	248
4.3. Succintă prezentare a unor ipoteze ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la măsurile de siguranță	259

CAPITOLUL XIV

APLICAREA ȘI EXECUTAREA PEDEPSELOR	261
§1. Noțiuni generale privind individualizarea pedepselor	261
§2. Noțiuni generale privind individualizarea executării pedepselor principale aplicate persoanei fizice și persoanei juridice, conform dispozițiilor actualului Cod penal și a legii privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal	262
2.1. Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate.	
Dispoziții generale	262
2.2. Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate	263
2.3. Tipurile regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate	264
2.4. Comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate	264
2.5. Aplicarea provizorie a regimului de executare	264
2.6. Regimul de maximă siguranță	264
2.7. Categoriile de persoane cărora nu li se aplică regimul de maximă siguranță	265
2.8. Regimul închis	265
2.9. Regimul semideschis	266
2.10. Regimul deschis	266
2.11. Stabilirea regimului de executare a pedepselor privative de libertate	266
2.12. Schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate	268
2.14. Individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate în cazul tinerilor	270
§3. Suspendarea condiționată a executării pedepsei	270
3.1. Succintă motivație	270
3.2. Condițiile de acordare a suspendării condiționate a executării pedepsei	271
3.3. Termenul de încercare	273
3.4. Efectele suspendării condiționate a executării pedepsei	273
3.5. Revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei	274
3.6. Anularea suspendării condiționate a executării pedepsei	275
3.7. Cazuri speciale de suspendare condiționată a executării pedepsei	275
§4. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere	276
4.1. Condițiile de aplicare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere	276
4.2. Termenul de încercare	276
4.3. Măsurile de supraveghere și obligațiile condamnatului	277

4.4. Efectele suspendării pedepsei sub supraveghere	277
4.5. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere.....	278
4.6. Anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	278
4.7. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă ..	278
§5. Executarea pedepsei la locul de muncă	283
5.1. Succintă motivație.....	283
5.2. Condițiile în care se poate dispune executarea pedepsei la locul de muncă	283
5.3. Modul de executare a pedepsei închisorii la locul de muncă	284
5.4. Revocarea executării pedepsei la locul de muncă.....	285
5.5. Anularea executării pedepsei la locul de muncă	286
5.6. Încetarea executării pedepsei la locul de muncă	286
§6. Executarea detențiunii pe viață.....	287
6.1. Regimul detențiunii pe viață.....	287
6.2. Calculul pedepsei în caz de comutare sau înlocuire	288
§7. Regimul de executare a pedepselor principale privative de libertate.....	288
7.1. Reguli generale ale executării pedepselor principale privative de libertate	288
7.2. Liberarea condiționată	289
7.3. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare comparativă.	291
7.4. Serviciile de probațiune.....	295
§8. Executarea pedepsei într-o închisoare militară.....	296
§9. Executarea pedepsei amenzii	297
§10. Renunțarea la aplicarea pedepsei și amânarea aplicării pedepsei, conform	
prevederilor actualului Cod penal	298
10.1. Renunțarea la aplicarea pedepsei.....	298
10.2. Amânarea aplicării pedepsei.....	300
10.3. Natura juridică a instituțiilor renunțării la aplicarea pedepsei și amânarea	
aplicării pedepsei.....	304
§11. Calculul pedepselor	308
11.1. Durata executării.....	308
11.2. Computarea reținerii și a arestării preventive	309
11.3. Computarea privațiunii de libertate executată în afara țării.....	309
11.4. Dispozițiile actualului Cod penal. Definiția legală și prezentare	
comparativă	309

CAPITOLUL XV

RĂSPUNDEREA PENALĂ	311
§1. Principiile răspunderii penale	311
§2. Criteriile generale de individualizare judiciară a răspunderii penale și a pedepsei ..	312
§3. Circumstanțele atenuante și agravante.....	313
3.1. Circumstanțele atenuante	314
3.2. Circumstanțele agravante.....	318
§4. Înlocuirea răspunderii penale.....	321

CAPITOLUL XVI**CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA PENALĂ, EXECUTAREA PEDEPSEI SAU CONSECINȚELE CONDAMNĂRII.....**

§1. Amnistia	323
§2. Prescripția răspunderii penale.....	326
2.1. Prescripția răspunderii penale	326
2.2. Dispozițiile actualului Cod penal.....	326
2.3. Succintă prezentare a unor ipoteze ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la prescripția răspunderii penale	328
§3. Lipsa plângerii prealabile, retragerea acesteia, împăcarea părților, medierea și cauzele de impunitate (nepedepsire)	329
3.1. Lipsa plângerii prealabile și retragerea acesteia	330
3.2. Împăcarea părților	331
3.3. Dispozițiile actualului Cod penal referitoare la lipsa plângerii prealabile, retragerea acesteia și împăcarea părților	331
3.4. Succintă prezentare a unor ipoteze ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la plângerea prealabilă și împăcarea părților.....	334
3.5. Instituția medierii	334
3.6. Cauzele de nepedepsire (impunitate).....	337

CAPITOLUL XVII**CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ SAU MODIFICĂ EXECUTAREA PEDEPSEI..**

§1. Grațierea	338
§2. Prescripția executării pedepsei – cauză care înlătură executarea pedepsei	340
§3. Imprescriptibilitatea unor infracțiuni potrivit vechiului Cod penal, a Codului penal în vigoare și a Legii nr. 27/2012	342
§4. Cauzele care înlătură consecințele condamnării.....	343
4.1 Reabilitarea	343
4.2. Reabilitarea de drept	344
4.3. Reabilitarea judecătorească	345
4.4. Succintă prezentare a unor ipoteze ce pot interveni în aplicarea legii penale mai favorabile referitoare la reabilitare	348

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	349
-----------------------------	-----